

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**



**СИЛАБУС ВИБІРКОВОГО ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ
«СПЕЦІАЛІЗОВАНИЙ ТУРИЗМ (СПОРТИВНИЙ ТУРИЗМ)»**

Мова навчання – *українська*

шифр та найменування галузі знань *J «Транспорт та послуги»*

код та найменування спеціальності *J3 «Туризм та рекреація»*

Освітньо-професійна програма *Туризм, рекреація та гостинність*

Ступінь вищої освіти *бакалавр*

Затверджено на засіданні

Методичної Ради зі спеціальності *242 Туризм ТА рекреація*

«» 2025 р. протокол № .

Реєстраційний номер в навчальному відділі НЦООП

1. Загальна інформація

Кафедра: [Фізичної культури, спорту та військової підготовки](#)

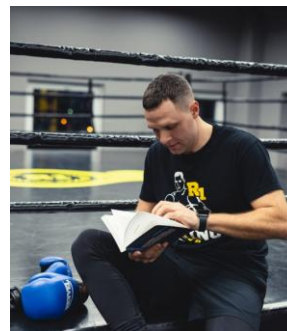
Викладач: **Яготін Родіон Сергійович**, доцент кафедри ФКСтаВП, кандидат педагогічних наук

Контакти:

sport.onaft1@gmail.com

048-712-42-83

Профайл



Освітній компонент викладається на 2 курсі у 1 семестрі

Кількість: кредитів - 3, годин – 90

Аудиторні заняття, годин:	всього	лекції	практичні
денна	40	20	20
заочна	12	6	6
Самостійна робота, годин	Денна – 50		Заочна – 78

Розклад занять/

2. Анотація освітнього компоненту

Освітній компонент (ОК) «Спеціалізований туризм (Спортивний туризм)»

Предметом вивчення дисципліни є формування теоретичних і практичних навиків з організації туристичних подорожей з активним способом пересування, що здійснюються людьми різних віку і професій. Навчальна дисципліна «Спеціалізований туризм (Спортивний туризм)» розкриває історію формування та тенденції розвитку окремих видів активного туризму, їх географічні та соціальні аспекти.

3. Мета освітнього компоненту

Мета освітнього компоненту «Спеціалізований туризм (Спортивний туризм)» є оволодіння здобувачами освіти системними знаннями та практичними навичками відносно організації та проведення спортивно-туристських заходів. Вивчення курсу дозволяє сформувати базові знання для фахівця туристської галузі і є складовою ланкою комплексної професійної підготовки здобувачів освіти.

4. Компетентності та програмні результати навчання

У результаті вивчення освітнього компоненту «Спеціалізований туризм (Спортивний туризм)» здобувач вищої освіти отримує наступні програмні компетентності та програмні результати навчання, які визначені в Стандарті вищої освіти зі спеціальності 242 ТУРИЗМ І РЕКРЕАЦІЯ та освітньо-професійній програмі МІЖНАРОДНИЙ ТУРИЗМ підготовки бакалаврів.

Інтегральна компетентність

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі туризму і рекреації або у процесі навчання, що передбачає застосування певних засобів, методів, методичних прийомів та наукових принципів, які формують туризмознавство і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності:

ЗК 02. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної

області, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя

ЗК 04. Здатність до критичного мислення, аналізу і синтезу

ЗК 09. Вміння виявляти, ставити і вирішувати проблеми

ЗК 14. Здатність працювати в команді та автономно

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

К 16. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях

К 17. Здатність аналізувати рекреаційно-туристичний потенціал територій

К 19. Розуміння сучасних тенденцій і регіональних пріоритетів розвитку туризму в цілому та окремих його форм і видів

К 23. Здатність забезпечувати безпеку туристів у звичайних та складних форс-мажорних обставинах

Програмні результати навчання:

ПРН 01. Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці основні положення туристичного законодавства, національних і міжнародних стандартів з обслуговування туристів

ПРН 03. Знати і розуміти основні форми і види туризму, їх поділ

ПРН 06. Застосовувати у практичній діяльності принципи і методи організації та технології обслуговування туристів

ПРН 08. Ідентифікувати туристичну документацію та вміти правильно нею користуватися

5. Інформаційний обсяг освітнього компоненту

5.1 Перелік лекційних завдань

Тема	Зміст теми	Кількість годин	
		денна	заочна
Змістовний модуль 1. Теоретичні основи спортивного туризму та його різновидів			
1	Основні поняття у сфері спортивного туризму Історія становлення і розвитку спортивного туризму в Україні Предмет і завдання дисципліни. Спортивний туризм як економічна діяльність. Визначення термінів «спортивний туризм», «активний туризм», «туристська група», «спортивні змагання». Сутність спортивного туризму та його зв'язок із іншими видами спорту та туризму.	2	0,6
2	Характеристика основних форм та видів активного туризму. Маркування туристичних маршрутів. Методика визначення категорій складності туристських спортивних маршрутів. Перелік класифікованих туристських спортивних маршрутів України. Маркування туристичних маршрутів. Спортивні розряди та звання	2	0,6
3	Методика підготовки маршрутів спортивних походів. Визначення мети походу та вибір району подорожі, часу та маршруту. Тактична побудова маршруту в залежності від виду туризму, складності походу і підготовки учасників групи. Маршрутні документи та порядок їх оформлення. Відмітки на маршруті, повідомлення. Погодження походу з маршрутно-кваліфікаційних комісій (МКК).	2	0,6
4	Формування складу туристської групи. Розподіл обов'язків. Вимоги до учасників. Права та обов'язки керівника та учасників групи	2	0,6
5	Матеріальне забезпечення походу. Фінансові можливості групи. Основні вимоги до групового і	2	0,6

	особистого спорядження. Господарський інвентар. Індивідуальний підбір в залежності від членів групи. Підготовка спорядження до походу.		
Змістовний модуль 2. НАЗВА			
6	Особливості проведення спортивних туристичних змагань. Рух по маршруту. Організація побуту, харчування та бівуаку в туристському поході. Пакування та транспортування харчів. Приготування їжі в умовах походу. Догляд за спорядженням та його ремонт.	2	0,6
7	Особливості проведення спортивних туристичних походів Класифікація змагань зі спортивного туризму (за видами туризму, змагань, масштабом, соціально-віковим групам, відомчою приналежністю, формою проведення). Види туристичних змагань (спортивні походи, туристське багатоборство). Правила проведення туристичних змагань. Створення оргкомітету, затвердження плану його роботи. Положення про змагання. Комплектування суддівської колегії.	2	0,6
8	Загальна та спеціальна фізична підготовка туристів. Зміст і методи спеціальної фізичної підготовки туриста. Методику розвитку основних фізичних якостей туриста. Загартування організму. Контрольні нормативи. Вимоги до загальної та спеціальної фізичної підготовки туриста-спортсмена при підготовці до змагань з техніки туризму (за видами) та до спортивних туристських походів.	2	0,6
9	Топографічна підготовка туристів. Основні завдання, методи та зміст топографічної підготовки. Види картографічних матеріалів, що використовуються у спортивному туризмі. Карта, її масштаб, умовні топографічні знаки. Способи зображення рельєфу на картах. Сучасні засоби навігації. GPS трекери, мобільні додатки.	2	0,6
10	Особливості та характеристика різних видів спортивного туризму. Класифікація видів велотуризму. Мотоцикл та його туристські можливості. Особливості підготовки до автотоподорожей. Особливості гірського туризму та альпінізму. Характеристика необхідного спорядження. Проходження акліматизації та гірська хвороба. Специфічні умови перебування людини під землею Екстремальний туризм. Характеристика водних видів екстремального туризму. екстремального туризму	2	0,6
Разом за ОК:		20	6

5.2 Перелік практичних робіт

№ з/п	Назва практичної роботи	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Класифікація і види туризму	2	0,6
2	Мета і завдання походів. Склад групи	2	0,6
3	Вибір маршруту. Комплектування групи	2	0,6
4	Типи вогнищ	2	0,6
5	Перша медична допомога в поході. Правила особистої гігієни	2	0,6
6	Вузли, що використовуються в туризмі. Види страховки	2	0,6

7	Харчування в поході. Набір продуктів харчування. Пакування та транспортування харчів	2	0,6
8	Орієнтування на місцевості. Використання компасу	2	0,6
9	Соціально-психологічні аспекти проведення походів	2	0,6
10	Розробка походу по згідно обраного виду спортивного туризму. Заповнення маршрутного лист(книжки)	2	0,6
Всього за ОК:		20	6

5.3 Перелік завдань до самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Вивчення додаткової літератури, робота із законодавчими, нормативними та інструктивними матеріалами.	10	20
2	Підготовка до практичних занять, проміжного та підсумкового контролю,	10	18
3	Розробка туристичного маршруту, оформлення маршрутної книжки, опис програми фізичної підготовки.	20	30
4	Практичне освоєння базових туристських вузлів	10	10
Всього за ОК:		50	78

6. Система оцінювання та вимоги

Контроль успішності навчання здобувача проводиться у формах вхідного, поточного і підсумкового контролів.

Вхідний контроль якості навчання здійснюється на початку курсу проведенням перевірки залишкових знань здобувачів за ОК, що забезпечують вивчення даного освітнього компоненту (діагностика первинних знань здобувачів).

Формами поточного контролю є:

- письмові контрольні роботи за окремими темами або модульні контрольні роботи;
- тестування знань здобувачів з певних тем або з певних окремих питань ОК;
- виконання і захист практичних робіт;
- усне опитування;

Підсумковий контроль – **диф. залік**.

Нарахування балів:

Вид роботи, що підлягає контролю	Максимальна кількість оціночних балів
Змістовний модуль 1. Теоретичні основи спортивного туризму та його різновидів	
Лекційний курс*	10
Практичні роботи	10
Самостійна робота*	20
Тестування*	10
Всього за змістовний модуль 1	50
Змістовний модуль 2. Організація спортивного туризму та орієнтування	
Лекційний курс*	10

Практичні роботи*	10
Самостійна робота (у вигляді індивідуальних завдань)*	20
Тестування*	10
Всього за змістовний модуль 2	50
Всього	100

*Є можливість визнання результатів неформальної освіти відповідно до п.2 Положення про порядок перезарахування результатів навчання (навчальних дисциплін) в Одеському національному технологічному університеті.

Критерії оцінювання програмних результатів навчання здобувачів

Практичні роботи

2 бали	практична відпрацьована та вчасно захищена, надані повні обґрунтовані відповіді	відмінно
1,5-2 балів	практична відпрацьована та вчасно захищена, при відповіді допущені неточності	дуже добре
1-1,5 балів	практична відпрацьована, відповіді неповні, допущені помилки	добре
0,5-1 балів	практична відпрацьована, відповіді незадовільні, допущені грубі помилки	достатньо
0-0,5 балів	практична не відпрацьована або дані незадовільні відповіді	незадовільно

Тестування

9,0-10,0	90 - 100 % правильних відповідей	відмінно
8,0 -8,9	74 – 89% правильних відповідей	дуже добре
7,0 – 7,9	60 – 73% правильних відповідей	добре
5,0 – 6,9	35 – 59 % правильних відповідей	достатньо
0 – 4,9	0-35 % правильних відповідей	незадовільно

Самостійна робота

16-20 балів	якщо здобувач демонструє повні й глибокі знання навчального матеріалу, достовірний рівень розвитку умінь і навичок, правильне й обґрунтоване формулювання практичних висновків, уміння приймати необхідні рішення в різних нестандартних ситуаціях, вільне володіння науковими термінами, високу комунікативну культуру	відмінно
-------------	---	----------

11-15 балів	якщо здобувач виявляє дещо обмежені знання навчального матеріалу, допускає окремі несуттєві помилки й неточності	дуже добре
6-10 балів	якщо здобувач засвоїв основний навчальний матеріал, володіє необхідними вміннями та навичками для вирішення стандартних завдань, проте при цьому допускає неточності, не виявляє самостійності суджень, демонструє недоліки комунікативної культури	задовільно
0-5 балів	якщо здобувач не володіє необхідними знаннями, вміннями й навичками, науковими термінами, демонструє низький рівень комунікативної культури	незадовільно

7. Засоби діагностики успішності навчання

Методи навчання, які використовуються у процесі проведення занять, а також самостійних робіт за ок:

Лекційні заняття: *Словесні методи: розповідь, пояснення, бесіда, дискусія; Наочні: ілюстрація, спостереження, демонстрація; пояснювально-демонстративний метод, проблемний виклад.*

Практичні заняття: *аналіз конкретних ситуацій (проблемних, звичайних, нетипових); групове обговорення питання; дискусії, виконання ситуаційно-розрахункових задач, інтерактивні методи навчання (проблемне навчання, робота в малих групах, кейс-метод, мозговий штурм, проєктний метод), тренінг, технології ситуативного моделювання, технології опрацювання дискусійних питань.*

Самостійна робота: *робота з навчально-методичними матеріалами, робота зі статистично-аналітичними звітами, складання планової та звітної документації, науково-дослідна робота студентів (методи пізнання, аналогії, оцінка, ілюстрація тощо), складання скетчів за темами лекцій, реферування, конспектування).*

8. Інформаційні ресурси

Базові (основні):

1. Географія туризму [Текст] : навч. посіб. / А. І. Доценко ; Відкритий міжнар. ун-т розвитку людини "Україна". — Київ : Ун-т "Україна", 2020. — 177 с. ISBN 978-966-388-599-5

2. Конспект лекцій "Спеціалізований туризм (Активний туризм)" [Електронний ресурс]: для бакалаврів усіх спец. ден. та заоч. форм навчання / Р. С. Яготін, Д. В. Болтоматіс, С. В. Халайджі, Н. В. Павлова; Каф. фізичної культури та спорту. – Одеса : ОНАХТ, 2022. – 45 с.

<https://elc.library.ontu.edu.ua/library-w/DocumentDescription?docid=OdONAHТ.1901673>

3. Методичні рекомендації до Практичних занять та самостійної роботи з навчальних дисциплін «Спеціалізовані види туризму. Спортивний туризм» (для студентів всіх форм навчання освітнього рівня «бакалавр» спеціальності 242 – Туризм) / Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова : уклад. : В. В. Абрамов, І. Л. Полчанінова, М. В. Тонкошкур. – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2021. – 72 с.

4. Методичні рекомендації до самостійних практичних занять з дисципліни "Фізичне виховання". "Легка атлетика" [Електронний ресурс] : для здобувачів вищ. освіти СВО "Бакалавр". Л. М. Цапенко, Н. Г. Лаговська, Т. В. Захлевська, Т. П. Сергєєва ; відп. за вип. Б. І. Струк ; Каф. фізичної культури та спорту. — Одеса : ОНТУ, 2024. — 20 с.

<https://elc.library.ontu.edu.ua/library-w/DocumentDescription?docid=OdONAHТ.2683266>

5. Методичні вказівки «До самостійних занять спортивним туризмом. Організація туристського походу вихідного дня» для студентів наПрямку підготовки 6.140.103 «Туризм» денної форми навчання. / Уклад: С. В. Халайджі, Р. С. Яготін, Д. В. Болтоматіс. – Одеса, ОНАХТ, 2018. – 42 с.

<https://elc.library.onaft.edu.ua/library-w/DocumentDescription?docid=OdONAHNT-cnvn.BibRecord.162288>

6. Методичні рекомендації «Навчання техніки спортивної ходьби» для здобувачів вищої освіти денної форми навчання / Укладачі: доцент Р. С. Яготін, доцент С. В. Халайджі, ст. викладач Н. Г. Лаговська, ст. викладач Л. М. Цапенко - Одеса: ОНТУ, 2021. <https://elc.library.ontu.edu.ua/library-w/DocumentDescription?docid=OdONAHNT.1915910>

7. Основи туризмології [Текст] : навч. посіб. / О. А. Кручек, С. Ф. Соляник, О. В. Парубець, С. І. Гордієнко. Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2020. 234 с.

8. Ресторанна справа: технологія та організація обслуговування туристів (теорія та ПРактика) [Текст] : підручник / М. П. Мальська, О. М. Гаталяк, Н. М. Ганич ; Львів. нац. ун-т ім. І. Франка. — Київ : ЦУЛ, 2018. — 304 с.

9. Спеціалізований туризм [Текст] : навч. посіб. / О.В. Борисова. — Київ: Видавничий дім "Кондор", 2020. — 360 с. <https://elc.library.onaft.edu.ua/library-w/DocumentDescription?docid=OdONAHNT.1654767>

10. Business processes in tourism [Електронний ресурс] = Бізнес-ПРОцеси в туризмі : Collective monograph / Editors in chief: I. Chernysh, Y. Kondratyuk, A. Malovychko ; Mieszko I School of Education and Administration in Poznan, Poltava National Technical Yuri Kondratyuk University. — Poznan, 2019. — 236 с. — Електрон. текст. дані.

Додаткові:

1. Добрянська, Н., Саркісян, Г., Крупіца, І., & Бирка, К. (2022). Аналіз міжнародного ринку енотуристичних послуг. Food Industry Economics, 14(1). <https://doi.org/10.15673/fie.v14i1.2271>

2. Зеніна І. Особливості фізичної підготовки туристів. Основи спортивного туризму в рекреаційній діяльності. 2016. С. 124–130. http://journals.uran.ua/tourism_kzvsrst/article/view/80175/75740

3. Закон України «Про туризм». Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1995, No 31, ст.24 [<https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/324/95-%D0%B2%D1%80#Text> дата звернення 01.08.2022].

4. Закон України «Про внесення змін до Закону України "ПРО туризм" щодо розширення кола суб'єктів надання готельних послуг». Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2021, No 31, ст.248 [<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1441-20#Text> дата звернення 01.08.2022].

5. Лясота Т. І. Спортивні види туризму: навч. посібник. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2019. 181 с.

6. Мальська, М. П. Світовий досвід розвитку туризму [Текст] : підручник / М.П. Мальська, Н. М. Паньків, А. Б. Ховалко; Львів. нац. ун-т ім. І. Франка. — Київ: ЦУЛ, 2017. — 244 с.

7. Методичні вказівки щодо техніки безпеки на заняттях з фізичного виховання [Електронний ресурс]: для студентів усіх наПРямів підгот. бакалаврів ден. форми навчання / Р. С. Яготін, Н. Г. Лаговська, Л. М. Цапенко, С. В. Халайджі ; рец. Б. І. Струк ; відп. за вип. Т. П. Сергєєва; Каф. фіз. культури та спорту. — Одеса : ОНАХТ, 2018. 32 с. <https://elc.library.onaft.edu.ua/library-w/DocumentDescription?docid=OdONAHNT-cnvn.BibRecord.164097>

8. Методичні вказівки "Навчання техніки бігу на короткі дистанції" [Електронний ресурс] : для студентів усіх наПРямів підгот. ден. форми навчання / С. В. Халайджі, Р. С. Яготін, Н. Г. Лаговська, Л. М. Цапенко ; за ред. Б. І. Струка ; відп. за вип. Т. П. Сергєєва ; Каф. фіз. культури та спорту. — Одеса : ОНАХТ, 2018. — Електрон. текст. дані: 26 с. <https://elc.library.onaft.edu.ua/library-w/DocumentDescription?docid=OdONAHNT-cnvn.BibRecord.164098>

9. Правила спортивних змагань з спортивного туризму. 2021. 60 с. [<https://drive.google.com/file/d/14qzoXJe4mgsBgxFzk3aQU5aoPzYJzRje/view> дата звернення 01.08.2022].

10. Шульга О. С., Лось О. В., Побережець М. Й., Маренич В. О. Навчальна

програма для дитячо-юнацьких спортивних шкіл, спеціалізованих дитячо-юнацьких спортивних шкіл олімпійського резерву, спеціалізованих навчальних закладів спортивного профілю та шкіл вищої спортивної майстерності. Київ. 2018. 101 с.

11. Ямолів О. Стежками Карпат. 80 маршрутів в Українських Карпатах: путівник. Харків. 2019. 512 с.

12. Yahotin R. S. Features of physical training of student tourists. International scientific and practical conference. 2020. 199–202. <https://doi.org/10.30525/978-9934-588-80-8-2.54>

9. Політика освітнього компоненту

Політика всіх освітніх компонент в ОНТУ є уніфікованою та визначена з урахуванням законодавства України, Корпоративному кодексу ОНТУ , Кодексу академічної доброчесності ОНТУ, Положення про організацію освітнього процесу ОНТУ, Положення про порядок перезарахування результатів навчання (навчальних дисциплін) в ОНТУ, вимог ISO 9001:2015 та роботодавців.

Викладач

/ПІДПИСАНО/

Родіон ЯГОТІН

Розглянуто та затверджено на засіданні кафедри фізичної культури, спорту та військової підготовки

Протокол від «29» серпня 2025 р. № 1

Завідувач кафедри

/ПІДПИСАНО/

Родіон ЯГОТІН

ПОГОДЖЕНО:

Гарант ОП «МІЖНАРОДНИЙ ТУРИЗМ»

Професор кафедри ТБтаР

/ПІДПИСАНО/

Ганна САРКІСЯН